גמ' איבעיא להו עצם כשעורה הלכה ורביעית דם קל וחומר ואין דנין קל וחומר מהלכה או דלמא רביעית דם הלכה ועצם כשעורה קל וחומר ואין דנין קל וחומר מהלכה ת"ש [א]עצם כשעורה הלכה ורביעית דם קל וחומר ואין דנין קל וחומר מהלכה:

הדרן עלך כהן גדול

שני [א]נזירים שאמר להן אחד ראיתי אחד מכם שנטמא ואיני יודע איזה מכם מגלחין ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר אם אני הוא טמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה שלך וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה שלך וזה קרבן טהרתך: **גמ'** קתני שני נזירים שאמר להם ראיתי אחד מכם שנטמא ואיני יודע איזה מכם ואמאי כל ספק טומאה ברשות היחיד מהיכא ילפינן לה [ב]מסוטה מה סוטה בועל ונבעלת אף כל ספק טומאה ברה"י כגון דאיכא בי תרי אבל הכא שני נזירים והאי דקאי גביהון הא תלתא הוה ליה ספק טומאה ברשות הרבים [ג]וכל ספק טומאה ברשות הרבים ספיקו טהור אמר רבה בר רב הונא [ד]באומר ראיתי טומאה שנזרקה ביניכם אמר רב אשי דיקא נמי דקתני

גמ' איבעיא להו. א)הא דקאמרי במתני' ר' אליעזר ור' יהושע דאין דנין (א) ק"ו היכי קאמרי מי אמרינן עצם כשעורה הלכה למשה מסיני דנזיר מגלח עליו ורביעית דם קל וחומר מעצם כשעורה דנזיר מגלח עליו ואין דנין קל וחומר מהלכה אי לאו במידי דתרווייהו גמירי לה מקרא או דילמא הכי קאמר רביעית דם הלכה למשה מסיני דמטמא את האדם באהל ועצם כשעורה קל וחומר כלומר ומעצם כשעורה קא גמרינן קל וחומר דברביעית דם יהא נזיר מגלח וקאמר ליה אין דנין ק"ו מהלכה שאין למידין קל וחומר ממידי דלא גמירי לה אלא מהלכה אי לאו דאתיא ליה מן המקרא: **ת"ש עצם כשעורה [הלכה].** שהנזיר מגלח עליו ורביעית דם קל וחומר ואין דנין קל וחומר מהלכה:

הדרן עלך כהן גדול

שני נזירים. שקיבלו עליהם נזירות ביחד: **שאמר להן אחד ראיתי את אחד מכם שנטמא.** ה"ז נאמן ב)להחזיקו בחזקת טומאה כל זמן שאין מכחישין אותו דהא או הודע אליו חטאתו כתיב (ויקרא ד) (או הודע אליו) מכל מקום: **ואיני יודע איזה מכם.** משלימין לנזירותן ומגלחין ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה בשותפות: **ואומר.** אחד מהן: **אם אני הוא כו'.** ועדיין אינן מותרין לשתות ביין לפי שיכול לומר על כל אחד ג) שמא טמא היה ותגלחתו שגילח עכשיו היא תגלחת טומאה אלא חוזרין וסופרין עוד שלשים יום ד) ומביאין קרבן טהרה בלבד מן השותפות: **ואומר.** אחד מהם אם אני הוא הטמא קרבן טומאה ה) היה שלי וקרבן טהרה שלך וזה של עכשיו קרבן טהרה כו' ומעכשיו מותרין לשתות ביין: **גמ' אבל הכא.** כיון דהוו תלתא שנים נזירים והאי דקאי גבייהו אע"ג דקיימי ברה"י הויא ליה ו)ספק טומאה ברה"ר דספיקו טהור: **אמר רבה בר רב הונא.** כגון דקאים א) האחד בלבד ואומר ראיתי טומאה שנזרקה לביניכם מבפנים דלא הוו להו אלא תרי ז)(ב) כבועל ונבעלת: **דיקא נמי.** דלא קאי בהדייהו דקאמר ואיני יודע דאילו הוה קאי בהדייהו אי אפשר דלא ח)הוה ידע:

עצם כשעורה הלכה. דנזיר מגלח עליו דמקרא לא אתי כדכתיב על כל נפשות מת[1] לא יבא מידי דמיטמא נבילה ורביעית דם בעי לאגמורי מיניה מק"ו: או דילמא רביעית דם הלכה. מה שהוא מטמא =[1] באהל דלית להו נפשות[2] מת לרביעית דם לאדרבה משמע דם חצי לוג שהוא שיעור שתי נפשות והלכה למשה מסיני הוא דמטמא באהל ברביעית: ועצם כשעורה קל וחומר. כלומר מעצם כשעורה בעי ללמוד שיגלח על אהל רביעית דם: ואין דנין קל וחומר מהלכה. פי' מכח חומר שהוא הלכה למשה מסיני לא נעשה קל וחומר מ"ש רביעית דם קל וחומר ועצם כשעורה הלכה:

הדרן עלך כהן גדול

שני נזירים שאמר להם אחד וכו'. צריך לומר שהן שותקין שאם היו מכחישין אותו לא היה נאמן כדאמרי' בקידושין בפ' האומר (ד' סה:) עד אחד בהכחשה מי מהימן: **מגלחין** ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר כו'. לאו דוקא נקט ואומר אלא זה יקריב לשם מי שהוא וזה יקריב לשם מי שהוא: **אם אני הוא הטמא קרבן טומאה.** שנעשה ככר שלי וקרבן טהרה שנעשה ככר שלך (וזה קרבן טהרתי): ° **וסופרין** שלשים יום ומביאין קרבן. בשותפות: קרבן טומאה. חטאת העוף ועולת העוף אבל אשם לא מייתי על הספק ג)וקרבן טומאה בספק. עולת העוף תהא נדבה וחטאת ספק ולא תאכל ואשם שאינו מביא אינו מעכבו כרבנן דפרק ג' (לעיל דף יח:) וחכמים אומרים הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה ועדיין אסורין לשתות ביין וליטמאות למתים ולכך סופרים עוד שלשים יום: **באומר** ראיתי שנזרקה טומאה ביניכם. והוא עומד מרחוק דהוי ספק טומאה ברשות היחיד ואם תאמר אם כן יביא כל אחד קרבן טומאה ודאי דכל ספק טומאה ברשות היחיד שורפין עליה [תרומה] ויש לומר דלא גמירי מסוטה אלא דבר שאפשר להיות כסוטה דאפשר שנטמאת אבל הכא לא אפשר לטמאות שניהם דודאי אחד טהור ואם תאמר אם כן מאי פריך מעיקרא והא ספק טומאה ברשות הרבים וקא הוא לומר ויביאו שניהם קרבן טהרה והא ספק טומאה ברשות הרבים דמטהרינן נמי מסוטה גמרינן לה ולא ילפינן אלא לדבר שאפשר להיות והכא בודאי אחד טמא ויש לומר דספק טומאה ברשות הרבים לאו מסוטה גמרינן ליה אלא כל חד וחד מוקמינן אחזקתיה וילפינן ליה מקרא פרק קמא דחולין (דף י:) להעמיד כל דבר אחזקתיה אף על גב דודאי אחד טמא כיון דלא ידעינן ליה ואף על גב דבפרק קמא דחולין (ג"ז שם) למאי דקא סלקא דעתיה קאמר התם הילכתא גמירי לה ומשמע התם דספק טומאה ברשות הרבים לאו משום חזקה אלא נגמר מסוטה במסקנא לא קאי הכי ובמקום אחר [בריש מסכת נדה]ג) מפורש באורך:

דקתני

מסורת הש"ס

א) שבת קלב. פסחים פא., ב) סוטה כח., ג) [וע' תוס' חולין ט: ד"ה התם],

נוסחת הריב"ן

א) אמאי: ב) להחזיקן: ג) אחד ואחד: ד) שלשים יום ואין בכך כלום דנזיר טמא יכול לעשות תגלחת טומאה וקרבן טומאה ואפילו לאחר כמה ימים הס"ד ואח"כ מה"ד ומביאין כו': ה) טומאה דאתמול [ונמצאו הואן]: ו) בספק: ז) כי סוטה דליכא אלא תרי בועל ונבעלת: ח) דלא ידע:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה איבעיא וכו' דנין כאן ק"ו היכי: (ב) ד"ה אמר רבה וכו' אלא תרי הס"ד ותיבות בועל ונבעלת נמחק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה וסופרין שלשים יום. עיין זה שייך לקמן דף נט ע"ב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה אמר רבה וכו' האי בלבד וכו' אלא תרי כסוטה דליכא אלא תרי בועל ונבעלת כצ"ל: ב] תוד"ה עצם וכו' מה שהוא מטמא על כל אדם באהל וכו' כצ"ל א"מ: ג] ד"ה וסופרים וכו' וקרבן טומאה בספק. כ"ה עי' א"מ:

מוסף רש"י

עצם כשעורה הלכה וכו'. שהיה ר"ע דן קל וחומר מנין לרביעית דם המת שהנזיר מגלח על אהלה, ק"ו מה עצם כשעורה שאינו מטמא באהל נזיר מגלח על מגעו ומשאו, רביעית דם שמטמאה באהל, דכתיב ועל כל נפש מת לא יבא, אינו דין שהנזיר מגלח עליה, ואמר ליה רבי אליעזר עקיבא עצם כשעורה הלכה למשה מסיני שיהא נזיר מגלח עליה ורביעית דם אתה בא ללמוד ממנה בק"ו ואין דנין קל וחומר מהלכה, דלא ניתנה תורה שבעל פה לידרש בי"ג מדות (שבת קלב.) או: עצם כשעורה שהנזיר מגלח על מגעה ומשאה הלכה למשה מסיני ואין כתוב בתורה, ורביעית דם אתה בא ללמוד ממנה בק"ו ואין דנין ק"ו מהלכה אלא מדבר הכתוב בתורה (פסחים פא.). הדרן עלך כהן גדול

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ט מהלכות נזירות הלכה יד:

ב ב ג מיי' שם הל' טז ופי"ד מהלכות אבות הטומאה הל' א ופט"ו שם הלכה ח ופט"ו שם הלכה א:

ג ד מיי' פ"ט מהלכות נזירות הלכה טו:

הגהות התוספות

1. נ"ל על נפש מת. 2. נ"ל על כל נפשות.

פי' הרא"ש

איבעיא להו עצם כשעורה הלכה. דנזיר מגלח עליו דמקרא לא אתי דכתיב על כל נפשות מת לא יבוא דמשמע דלא הוזהר אלא על דבר שמטמא באהל ורביעית הדם בעי לאגמורי מניה בק"ו וקא"ל ר"א אין כאן ק"ו משום דאין דנין ק"ו מדבר (שאינו) [שהוא] הלכה: או דלמא רביעית דם הלכה מה שהוא מטמא באהל דכתיב על כל נפשות מת דמשמע שיעור ב' נפשות דהיינו ב' רביעים: ועצם כשעורה ק"ו ואתה בא ללמוד רביעית דם מעצם כשעורה מתוך חומרא שיש ברביעית דם שמטמא באהל משא"כ בעצם כשעורה וקא"ל אין דנין ק"ו מהלכה. פי' מתוך חומר אהל שיש ברביעית דם שבא מהלכה:

סליק פירקא

פ"ח ב' נזירים שאמר להם אחד וכו' ומיירי שהם שותקים שאם היו מכחישים אותו לא היה נאמן כדאיתא בקדושין כל האומר דעד א' בהכחשה לא מהימן: מגלחים ומביאים וכו' לאחר שיכלו ל' יום שלהם: אם אני הוא הטמא קרבן טומאה א) שנעשה כבר הוא שלי וקרבן טהרה [שנעשה כבר] הוא שלך: וסופרים ב) שלשים יום מיום שנדר הב': וקרבן טומאה בספק היינו חטאת העוף הבאה על הספק ואינה נאכלת. מביא חטאת העוף לספק טומאה נזיר ואשם לא מייתי כרבנן דאמרי לעיל הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה. נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאי' אם נזיר טהור הוא דעולה ראשונה היתה חובה ועתה הוא מקריב חטאת ושלמים והודו חכמים לדברי בן זומא ולא חשו על מה שהקריב קרבנותיו לחצאין: באומר ראיתי שנזרק טומאה ביניכם. שהיה מרוחק מהם ד' אמות דהשתא לא הוו אלא תרי דהו"ל ספק טומאה ברשות היחיד:

א) דיבור זה סובב על סיפא דסופרים ל' יום שניים ומביאין קרבן טהרה וכו'. ב) דבור זה שייך למתני' דלקמן (דף נט ע"ב) במת אחד מהן וכו' דהתם מביאין קרבן טומאה מספק ועי' תוס' סובב והולך דברי רבינו ועי' בגליון הש"ס.